

baggrunden for forslaget i § 43 a, stk. 2, hvori det er bestemt, at ferske enge kan omlægges i hidtidigt omfang, idet nogle ferske enge, såkaldte »kulturenge«, regelmæssigt omlægges navnlig for at sikre bedre græsningsmuligheder. Ved omlæg forstås normalt pløjning og efterfølgende jordbehandling, hvorefter området tilsås med den samme eller en ny afgrøde. Hvis det i forbindelse med omlæg af et bestemt engareal inden for de senere år har været praksis i et år at høste en anden afgrøde – typisk korn – på det pågældende areal, vil denne praksis også kunne fortsætte ifølge lovforslaget i overensstemmelse med princippet om, at lovforslaget ikke tilsigter nogen ændringer i den hidtidige anvendelse af de beskyttede områder, når denne i øvrigt ikke er i modstrid med ønsket om at bevare den pågældende naturtype som sådan.

Dyrkning af korn og andre sædskifteafgrøder på enge i større omfang end hidtil vil kræve dispensation. Det samme gælder, såfremt man ønsker at omlægge eller på anden måde foretage jordbearbejdning i ferske enge, som ikke hidtil har været regelmæssigt omlagt, hvorved normalt forstås inden for de sidste 7-10 år.

6.7.2. *Ferske enge.* Ferske enge skabes ved menneskets påvirkning. Enge kan således være dannet ved slåning eller græsning af naturlige kærsumfund eller ved fældning af elle-, aske-, birk- eller pildominerede sumpskove med efterfølgende slåning eller græsning.

Engens plantesamfund afviger delvis fra de oprindelige kærsumfund. Ved slåning og/eller græsning forhindres træer og buske i at indvandre, ligesom græsser og planter, der kan tåle kulturpåvirkningen, får øgede konkurrencemæssige fordele frem for de øvrige arter. Dette bevirker, at det oprindelige kærsumfund ændres til at indeholde en større del af plantearter, der tåler afslåning og nedbidning, samt arter, der på anden måde begunstiges af påvirkningen. Af sådanne artsgrupper kan nævnes lave, lyskrævende planter samt en- og toårige urter, hvis spiring begunstiges af kreaturernes optrampning af jordbunden eller regelmæssig slåning. Engene er derfor generelt artsrige og indeholder en række sjældnere og fåtallige plante- og dyrearter.

Enge på forholdsvis god jordbonitet (rigkær) kan eksempelvis have en vegetation af lavere urter som trævlekrone, engkabelleje, engblomme, vinget perikon samt majgøgeurt og andre orkideer m.v. Er græsning eller høslæt forholdsvis ekstensiv eller ophørende, kan disse engtyper være under tilgroning med højere planter som f.eks. ladden dueurt, stor nælde, tagrør, almindelig mjødurt, kærstar, almindelige fredløs, angelik og kærtidsel m.fl. Denne vegetation kan over nogle år udvikle sig til krat og sumpskov.

De ferske enge udgør i dag en økologisk set meget betydende biotype. Deres lysåbne samfund rummer et bredt register af specielle plantearter samt bestande af fugle (vibe, bekkasin, engpiber, bynkefugl m.fl.), pattedyr og insekter, hvoraf flere er truede, ikke blot nationalt, men også internationalt. Endelig har de enge, der ligger direkte langs vandløb og søer, en særlig betydning som bufferzone, der medvirker til at reducere udsvingningen af næringsalte (og pesticider) til vandområderne.

De ferske enge er gennem de sidste årtier på landsplan blevet stærkt reduceret, primært som følge af afvanding og detaildræning, hvorved arealerne er blevet inddraget i den landbrugsmæssige omdrift og udnyttet til kornavl, kulturgræsmarker, raps m.v. Sidebønde er der også i de senere år sket en opgivelse af den traditionelle udnyttelse af mange engarealer til høslæt og græsning, hvorefter arealerne gradvis over nogle (5-15) år gror til med tagrør, krat, sumpskov m.v.

Engene kan således ved naturlig tilgroning af fugtige bund udvikle sig tilbage mod mose, rørsump og krat eller mindre tilgroede overdrev og græsfælder. Overgangen mellem engen og sådanne relativt uforstyrrede plantesamfund kan ofte erkendes ved hegn og skel, men er i andre tilfælde jævn og glidende samt vanskelig at lokalisere præcist i terrænet. Da de nævnte naturtyper imidlertid også – under forudsætning af at størrelseskriteriet er opfyldt – omfattes af bestemmelserne i loven, er disse grænsedragninger i det store og hele af mindre betydning administrativt set.

6.7.3. *Overdrev.* I den oprindelige betydning var overdrevet den del af en landsbys jorder, der som »udmark« lå uden for vangene, og som ikke var eng eller skov. Overdrevene blev traditionelt brugt til græsning for husdyrene og eventuelt også til høslæt. Gennem årene er mange overdrev ved opløjning blevet inddraget i omdriften, eller de er i en række tilfælde blevet plantet til, i de senere år hyppigst med nåletræer.

De tilbageværende overdrev, der på landsplan skønnes at dække under 10.000 ha, ligger i dag spredt med de største arealer på øerne og i Midt- og Østjylland. Der er typisk tale om tørbundsarealer, der aldrig eller kun meget sjældent har været pløjet op, og som helt overvejende har været udnyttet som græsningsarealer.

Græs- og urtevegetationen er oftest righoldig og varieret med mange sjældne arter. Blandt mere karakteristiske plantearter kan f.eks. nævnes markkrageklo, gul evighedsblomt, markbynke, blåhat, prikbladet